

Recensent: Merthe van der Bruggen

Stef Renodeyn en Cis van Peer: 'Zie wie ik ben; autisme in woord en beeld'. Lannoo, Tielt 2012 . ISBN: 9789401400046 (Autisme, Syndroom van Asperger). Met een voorwoord van Peter Vermeulen van Autisme Centraal. Zie ook:

<http://www.lannoo.be> en <http://tistje.com/2012/05/05/zie-wie-ik-ben/>

Soort boek/Ziekte/Stijl:

Een fotoboek over mensen met autisme en de manier waarop zij hun eigenheid bewaren in hun omgeving. Mensen van uiteenlopende leeftijden en met verschillende achtergronden. De foto's van Stef Renodeyn zijn zwart-wit en onopgesmukt. Naast foto's bevat het boek acht geschreven portretten op basis van interviews door Cis van Peer. Het voorwoord van Peter Vermeulen gaat in op de opzet van het fotoproject en op de vraag wat autisme wel en niet is. Maar vooral op de verscheidenheid in karakters van mensen met autisme en de uitdaging die het vormt om een ander mens werkelijk te ontmoeten.

Over de fotograaf:

Fotograaf Stef Renodeyn heeft zelf autisme. Hij neemt naast de foto's ook de inleiding van het boek voor zijn rekening. Hierin schrijft hij hoe hij zijn autisme ervaart:

“Het is alsof mijn zelf voortdurend glijdt en verglijdt terwijl ik aan een wereld die voortdurend vervliegt in ongrijpbare momenten probeer te toetsen wie ik ben. Het lijkt of ik alles zonder onderscheid absorbeer. Tegelijk kan ik de wereld beleven alsof ik naar een televisiescherm kijk. Emoties sijpelen pas na verloop van tijd binnen doordat ik alles op het moment zelf niet kan verwerken.

Veel van mijn energie gaat op aan de vraag wie ik ben en hoe ik mijn plaats tegenover anderen kan bepalen, welke indruk ik maak [...]. Mijn brein werkt (in alle stilte) op tweehonderd procent van zijn vermogen om alles wat ik zie en beleef tot een geheel samen te voegen [...]. Dat vergt veel energie en bijgevolg ben ik vaak vermoeid.”

Stef ziet dat gebrek aan identiteitsgevoel of context als een handicap maar ook als een bron van vrijheid, waaraan hij betekenis verleent vanuit Boeddhistische opvattingen over het 'zelf'.

Over de interviewer:

Cis van Peer is freelance tekstschrijver. Van hem verscheen eerder bij Lannoo:

HIV +, de verborgen moed van gewone mensen (2011).

Korte Beschrijving:

Dit boek kan op zichzelf staan, maar is ook de uitkomst van een fotoproject van Autisme Centraal. Autisme Centraal is een kennis- en ondersteuningscentrum dat ernaar streeft de samenleving autismevriendelijk te maken.

Het fotoproject *'Zie wie ik ben'* had ten doel om te laten zien dat autisme niet gelijk staat aan het klassieke 'plaatje' van iemand die helemaal in zijn of haar eigen wereldje zit opgesloten. Het boek wil ook niet suggereren dat iedereen wel een beetje autistisch is en dat het dus eigenlijk geen probleem is. Het moedigt de lezer aan zich open te stellen voor de mens met autisme in al zijn of haar eigenheid.

'Zie wie ik ben' gaat dus over mensen zoals ze zijn en over de vraag in hoeverre een foto dat kan laten zien. Zowel ouders, partners, kinderen, jongeren, inwonende, samenwonende en alleenwonende mannen en vrouwen met autisme komen aan bod. Elk hebben zij hun sterke kanten en hun problemen, die diepte geven aan hun persoonlijkheid. De nadruk ligt echter op eigenheid en niet op autisme.

Dit boek is eerder een kunstuiting dan een informatiebron. Het is niet in de eerste plaats bedoeld om uit te leggen wat autisme is. Of om erachter te komen of iemand het wel of niet heeft. Wie op zoek is naar dat soort van duidelijkheid, kan beter een ander boek kiezen. Wie geïnteresseerd is in de diversiteit van mensen met autisme, in fotografie en in de ontmoeting met de 'niet te kennen ander', zal dit boek met plezier lezen.

Wat viel op:

Het boek geeft geen antwoord op de vraag hoe een "echte" autist eruit ziet. Het benadrukt dat autisme van buiten niet te zien is, en nodigt de lezer uit om zich open te stellen voor de (autistische) medemens met zijn bijzonderheden en uitdagingen. Het boek wil vermijden etiketten te plakken of te beweren dat mensen met autisme in wezen hetzelfde zijn als "neurotypische" of wel niet-autistische mensen.

Citaten:

- Pag. 30: 'We vallen door de ruimte. Niets om ons aan vast te houden. Geen valscherms. Het goede nieuws is: er is geen grond.'
- Pag. 47: 'Nina is vijfendertig en geeft al vijftien jaar les aan dezelfde school. Ze wordt gewaardeerd om haar inzet, ze is inschikkelijk wanneer dat van haar wordt verwacht, ze ziet er keurig en verzorgd uit: er valt niets op haar aan te merken. Niemand weet dat ze autisme heeft en dat ze elke avond instort als de deur van haar kamer achter zich dichttrekt.'
- Pag. 50: 'Het onverwachte is heel vervelend. Ik heb voor alles een plan A, B en C, zelfs voor de kleinste dingen.'

- Pag. 129: 'Roos en Sam zijn dertigers. [...] zij tarten de heersende opvattingen, als zouden mensen met autisme niet mondig zijn, geen inzicht hebben in hun eigen beperkingen of niet kunnen omgaan met geld en goederen. [...] Anderzijds kunnen ze niet genoeg beklemtonen dat hun lijden nog te vaak wordt ontkend of gebagatelliseerd.'

Recensie/Extra:

http://www.bol.com/nl/p/zie-wie-ik-ben/9200000001295896/?Referrer=ADVNLGOT0020089200000001295896#product_description Redactie Vlabin-VBC:

'(...) Dit werk is de kijk op de stoornis door de lens van een fotograaf die zelf autisme heeft. (...) Voor Peter Vermeulen, voorzitter van Autisme Centraal en schrijver van het voorwoord, is dit boek een oproep aan de wereld om af te komen van stereotypen en misverstanden. Maar misschien moeten we vooral de sterke zwart-witfoto's voor zich laten spreken, die echt weten te raken. Oblong formaat; twekolommendruk, kleine letter. Met noten bij de tekst.